

Landelijk Meetprogramma Libellen - nieuwsbrief

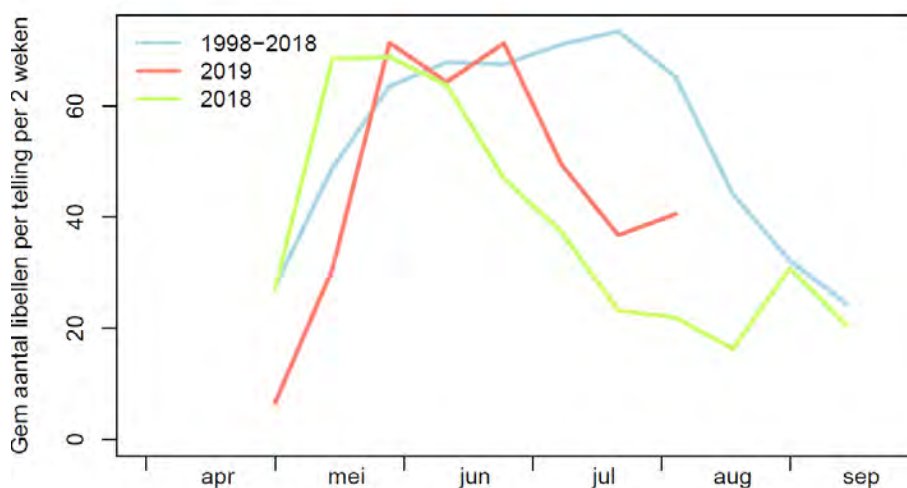
Augustus 2019

Beste libellenteller,

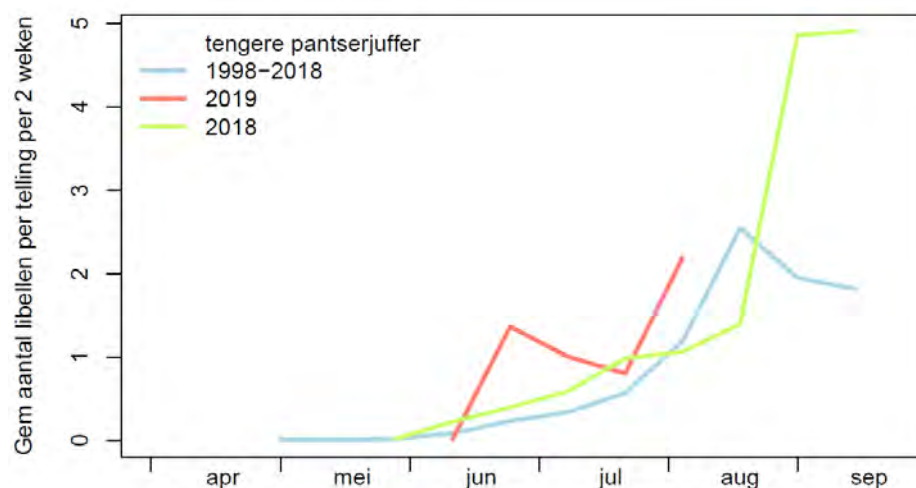
We zijn al een aardig eind in het libellenseizoen en er waren al een aantal verrassingen. Even een update met de dingen die we hebben gezien en wat we nog kunnen verwachten.

Weer droogte, maar is het net zo erg als vorig jaar?

We zien dit jaar weer dat het aantal libellen in de zomer sterk afgenomen is (rode lijn) en er duidelijk minder libellen zijn dan gebruikelijk (blauwe lijn). Toch lijkt het minder dramatisch dan vorig jaar, tenminste als we naar het totaal aantal kijken. Een aantal soorten hebben een heel slecht jaar (speerwaterjuffer, maanwaterjuffer, noordse witsnuitlibel, watersnuffel). Dit zijn soorten die voorkomen in vennen en daarmee slecht tegen verdroging kunnen. Juist deze libellen hebben het toch al moeilijk de laatste jaren. Het is dan ook de vraag hoe het de venglazenmaker nu vergaat.

Er zijn ook soorten die juist die kunnen profiteren van deze droogte, bijvoorbeeld de tengere pantserjuffer. Deze soort was vorig jaar heel talrijk laat in de zomer. Dit jaar lijken de aantallen nog hoger te gaan worden dan vorig jaar.

Zadellibellen een tweede ronde?

Op verschillende plekken zijn in Nederland zadellibellen opgedoken. Dit waren zwervers uit het zuidoosten. Ze zijn samen met de distelvlinders uit de omgeving van Israël gekomen. Tot nu toe waren er, als er al zadellibellen naar Nederland kwamen, altijd maar een paar, maar dit jaar waren het er tientallen. Bovendien waren ze vroeg en hebben ze op veel plekken eieren afgezet. Omdat ze zo vroeg waren, hebben de larven een groot deel van de zomer om te groeien en met de temperaturen die we hebben gehad moet dat wel lukken. Op diverse plekken zijn ook al larven gevonden en in Tsjechië en Saksen zijn de eerste uitsluiers van de nieuwe generatie al gezien. Het is dus te verwachten dat er binnenkort in Nederland ook zadellibellen uit zullen sluipen. Dat zou een unicum zijn, dat is nooit eerder in Nederland gebeurt.

Zadellibellen hebben dit jaar veel eieren afgezet in Nederland (foto: Antoine van der Heijden)

De kans dat ze zich in Nederland vestigen is nihil. Zadellibellen komen voornamelijk voor in de (sub-)tropen en kunnen in Nederland niet overwinteren, dat lukt ze soms nog in de warme delen rond het Middellandse Zeegebied maar in Nederland wordt het veel te koud. Sinds 2010 duiken ze wel vrijwel elk jaar op, vaak zelfs op meerdere plekken. De eerste waarneming in Nederland was echter pas in 1995 en tot tien jaar geleden was er maar een handvol zadellibellen gezien in Nederland. Er is dus wel duidelijk een toename met de tijd. Waarschijnlijk komt dit doordat ze in het Middellandse Zeegebied sterk toegenomen zijn.

Jonge dieren tellen niet

Pas uitgeslopen libellen zijn eigenlijk heel interessant. Als je een volwassen uitgekleurd dier ziet vliegen weet je niet waar hij vandaan komt. Maar als je een heel jong dier, nog bleek en met glanzende vleugels ziet, soms zelfs nog op het larvenhuidje, weet je wel zeker dat die hier groot is geworden. Blijkbaar is die plek dus geschikt voor die soort om zijn levenscyclus te vervullen. Toch tellen deze dieren niet mee op je telroute. We merken dat veel mensen dat onlogisch vinden. Het idee hierachter is dat het uitsluipen heel erg gepiekt kan zijn bij sommige soorten. Voor de volwassen libellen maakt het weinig uit of je

een paar dagen eerder of later bent (zolang het weer goed is). Maar je kunt soms grote aantallen uitsluipers hebben en twee dagen later vrijwel geen. Het ene jaar tel je toevallig wel op een dag met veel uitsluipers en het jaar daarna toevallig niet. Als je de uitsluipers dan ook telt lijkt het of er het eerste jaar een veel grotere populatie is dan het tweede jaar, wat natuurlijk niet terecht is. Daarom tellen uitsluipers niet mee op de routes, ook al zijn ze zo belangrijk.

Libellen die duidelijk net uitgeslopen zijn, zoals deze smaragdlibel, worden niet geteld (foto: Antoine van der Heijden)

Ervaring delen met andere tellers?

Heeft u leuke ervaringen op uw route en wilt u die delen met andere tellers? Wij ontvangen graag uw verhaal. Stuur het naar meetnet@vlinderstichting.nl. Op Facebook is de groep [Libellenmonitoring](#) actief, waar libellentellers (en andere libellenliefhebbers) ervaringen uitwisselen en vragen stellen aan elkaar. Welkom!

Contact

Mocht u een vraag of opmerking hebben, dan kunt u ons altijd bellen of e-mailen.

Team Landelijk Meetnet Libellen

Gerdien Bos

Roy van Grunsven

Kim Huskens

José Kok

Tel.: 0317-467346

E-mail: meetnet@vlinderstichting.nl

Deze nieuwsbrief wordt via e-mail verstuurd aan alle tellers van het Landelijk Meetnet Libellen. Mocht u geen prijs stellen op de nieuwsbrief, dan kunt u de verzending stoppen door op meetnet.vlinderstichting.nl bij Instellingen de optie 'Nieuwsbrief abonnement' op nee te zetten.